

La mulți ani, Profesor univ. dr. Tatiana Eugenia ȘESAN !

Ireversibilitatea timpului ne îndreaptă cu pași mult prea repezi în diverse direcții și de aceea se cuvine să ne oprim din *Marea Trecere* măcar pentru câteva clipe *să mulțumim pentru faptul că există* personalități, care au deschis cărările cunoașterii a numeroase generații.

Prin devotamentul cu care și-a onorat profesia, prin puterea de muncă, respectul și perseverența pentru lucrul bine făcut, ținuta morală ireproșabilă, profesor univ. dr. Tatiana Eugenia Șesan a reprezentat în permanență un exemplu pentru echipele cu care a colaborat și mentorul carierei multor discipoli ce o înconjoară astăzi cu drag și mult respect.

Tatiana Eugenia FRĂȚILESCU, apoi, prin căsătorie, ȘESAN, s-a născut în București, la 12 ianuarie 1944, sub semnul zodiacal al Capricornului. A început, în anul 1950, studiile la prestigioasa Școala Centrală de Fete din București, de la Grădina Icoanei, beneficiind în formarea și educarea sa de o elită profesorală de excepție și le-a finalizat în 1961 prin examenul de bacalaureat.

În toamna aceluiași an, și-a început studiile universitare la Facultatea de Biologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, pe care, însă, le-a finalizat la Facultatea de Biologie a Universității București, în anul 1966. În pregătirea universitară, ca și în cea liceală, a reușit să asimileze la un înalt nivel cunoștințele predate de o echipă de mari magiștri ai catedrei și distinse personalități ale științelor biologice ale acelei etape, adevărați mentori spirituali pentru studenții veniți din pasiune să frecventeze cursurile Facultății de Biologie.

Și-a început activitatea ca asistent stagiar (preparator) la Institutul Pedagogic de 3 ani Bacău, Facultatea de Științe Naturale și Agricole, continuând apoi să îndeplinească pe rând următoarele funcții în carieră: asistent stagiar (1966-1970), asistent titular (1970-1974) la Institutul Pedagogic din Bacău, microbiolog (1974-1975) la Întreprinderea de Industrializare a Laptelui București, biolog în Colectivul de Micologie din cadrul Laboratorului de Fitopatologie al Institutului de Cercetări pentru Protecția Plantelor (I.C.P.P.). Ulterior, a parcurs de-a lungul a 3 decenii de activitate la I.C.P.P. București, toate treptele profesionale: cercetător științific (CS) (1975-1989), echivalentul asistentului titular din învățământul superior, apoi cercetător științific III (1989-1990), II (1990-1993) și I (1993-prezent). Din anul 2004 este CS I în cadrul Centrului de Cercetare MICROGEN din cadrul Universității din București. Începând cu anul 1990 a revenit la catedra universitară ca profesor asociat la Universitatea București – Facultatea de Biologie, predând cursul de Fitopatologie și lucrările practice aferente acestei discipline, apoi cursul de Micologie și din anul 2004 până în prezent, ca profesor universitar titular la disciplinele Micologie și Fitopatologie la Universitatea din București – Facultatea de Biologie.

Activitățile didactice pregătite cu deosebită minuțiozitate vizează următoarele domenii: *Botanică* (sistematică vegetală, morfologia și anatomia plantelor, fiziologie vegetală), *Biochimie*, *Protecția plantelor*, *Tehnica preparării materialului didactic pentru disciplinele biologice*, *Practică pedagogică*, *Practică agricolă și biologică* la Institutul Pedagogic de 3 ani din Bacău, apoi *Fitopatologie / Biologia paraziților vegetali*, *Practică de cercetare* pentru realizarea unor

subiecte de licență/masterat, *Micologie*, mai întâi ca profesor asociat și apoi ca profesor titular la Catedra de Botanică a Facultății de Biologie din cadrul Universității din București. A fost profesor invitat la Universitățile *Tanta* și *Alexandria* din Egipt (2003), susținând prelegeri de *Combatere biologică a bolilor plantelor*.

A consultat numeroase surse bibliografice românești și străine, ținând legătura cu specialiștii din marile centre universitare și de cercetare din țară și străinătate, străduindu-se să fie permanent informată cu problemele de specialitate. A beneficiat și de perioade de specializare la Catedrele de Genetică (citogenetică) și de Botanică sistematică a Universității din București, dar și de perioade, între 3 și 6 luni, de documentare și participare la proiecte naționale și internaționale (Olanda, 1993; 1995; 2000, proiect EU BIOSPORSUPRESS 33 00003.2).

A lucrat în ultimul deceniu fără întrerupere la proiecte de cercetare: RELANSIN 29 (director), RELANSIN 1463, BIOTECH 121 și 272 (director), CALIST, CEEEX 38, CEEEX 43, CEEEX 75, CEEEX 183, câștigate prin licitație națională, iar în prezent are în derulare proiectele: IDEI 1931 (director), proiectul PN II-51078 (colaborator) și colaborări la Programele internaționale ERASMUS și COST acțiunea 870.

Pe parcursul carierei a desfășurat numeroase acțiuni pentru îndrumarea generației tinere de specialiști, prin elaborare de manuale de lucrări practice, cursuri universitare și postuniversitare; prelegeri pentru studenții Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București, referitoare la noutăți în protecția plantelor, în general și în patologia plantelor, în special; organizarea practicii de protecția plantelor a studenților de la Universitatea BIOTERRA în cadrul I.C.P.P. București (2001); conducere de lucrări de disertație pentru studenți din ciclurile de licență și masterat; lucrări metodico-științifice pentru obținerea gradului I în învățământul preuniversitar, la care au fost acordate calificative maxime; solicitări de colaborări și recomandări pentru burse în străinătate; punerea la dispoziție a numeroase surse bibliografice din literatura științifică românească și străină ș.a.

Din anul 2000 a devenit conducător de doctorat în domeniul fundamental Științe ale Naturii, domeniul Biologie, în cadrul Facultății de Biologie a Universității București și coordonează activitatea a 15 doctoranzi, care se află în diferite stadii de realizare a planului de perfecționare prin doctorat. Până în prezent are 3 teze de doctorat finalizate, dintre care una în cotutelă cu Franța, o lucrarea postdoctorală (bursă pentru un doctor din Senegal, în cadrul Programului de Burse *Eugen Ionescu*) și 3 teze prezentate în catedră, ce urmează a fi susținute public în anul 2010, fiind, de asemenea, referent oficial la peste 20 de teze de doctorat în diferite centre universitare.

Lucrările publicate de Doamna profesor univ. dr. Tatiana Eugenia ȘESAN vizează următoarele domenii de activitate: *Botanică* (plante superioare, în special, plante ruderales și segetale, cu 2 taxoni plante superioare noi și 8 taxoni rari pentru flora Moldovei; 85 taxoni noi și 38 taxoni rari pentru județul Bacău; 21 taxoni incluși în *Flora Exsiccata a Moldovei și Dobrogei*); *Studiul biologic și biotehnologic al ciupercilor antagoniste, agenți biologici de combatere a bolilor plantelor și a buruienilor*; *Introducerea elementelor de combatere biologică a bolilor și buruienilor în sistemele de protecție integrată a culturilor față de boli, dăunători și buruieni*; *Patologia plantelor de cultură*; *Patologia semințelor, plantulelor și a materialului de multiplicare la plantele de cultură* (fasole, soia, mazăre, năut, sfeclă de zahăr, conifere, viță de vie); *Protecție forestieră, patogenii semințelor și plantulelor de conifere*; *Semnalaarea de patogeni/ciuperci antagoniste/gazde noi*; *Evaluarea răspândirii bolilor plantelor de cultură în România*, continuarea *Stării fitosanitare în România*, inițiată de prof. Tr. Săvulescu; *Cercetări de micologie generală și aplicată: taxonomia și filogenia ciupercilor, micodiversitate, conservarea diversității ciupercilor în cadrul diversității din ecosistemele naturale și din agroecosisteme, elemente de biologie moleculară (ciupercile în era genomică)*; *Cercetări de micotoxicologie*, micotoxinele produse de principalele genuri de micromicete și impactul asupra sănătății omului și animalelor; *Microbiologie/micologie medicală*; *Cercetări privind conservarea patrimoniului*

cultural; *Studiul biologic și biotehologic la ciupercile de cultură; Evocare personalități și evenimente științifice din domeniul botanicii, protecției plantelor, fitopatologiei, micologiei, combaterii biologice a bolilor plantelor; Recenzii ale cărților de specialitate.*

Din multitudinea de preocupări științifice, cea referitoare la ciupercile antagoniste și utilizarea acestora în protecția integrată față de bolile plantelor, în care se înscrie și teza sa de doctorat (*Studiul biologic al speciilor de ciuperci antagoniste față de unii agenți patogeni care produc micoze la plante*, 1985) reprezintă cel mai important domeniu de consacrare științifică, care, în momentul abordării sale, se afla în stadiul de pionierat în România, inițiat de membrii marcați ai Școlii de Fitopatologie din România fondate de acad. Traian Săvulescu, precum acad. Tudorel Baicu și dr. doc. Vera Bontea (conducător doctorat). În această direcție se înscriu peste 70% dintre lucrările și cărțile elaborate de autoare, 3 dintre aceste cărți aducându-i și premii de prestigiu.

Toată această activitate cuprinde un volum important de rezultate științifice personale, originale. Contribuțiile științifice s-au materializat până în prezent, în: 19 cărți publicate, dintre care un capitol publicat în străinătate; peste 310 contribuții științifice și 3 brevete de invenție, două omologate (1999, 2009), citate ISI și al treilea (2009) în curs de omologare (<http://www.bio.unibuc.ro/~tsesan/index.html>).

Lucrările sunt publicate în 41 de reviste/volume românești, între care *Romanian Agricultural Research*, *Romanian Archiv of Microbiology and Immunology*, cotate ISI și în 23 de reviste/volume străine, între care: *IOBC (International Organisation of Biological Control) Bulletin*, *Journal of Food Protection (ISI) (Journal of International Association of Food Protection)*, *Phytopathologica (Israel)*, *Phytopathologia Polonica*, *Bulletin of Polish Academy of Sciences*, *Acta Immunologica et Microbiologica Hungarica (ISI)*, *Acta Horticulturae (Journal of International Society for Horticultural Science)* ș.a.

Ca dovadă a frumoasei aprecieri, multe din lucrările doamnei profesor univ. dr. Tatiana Eugenia ȘESAN sunt citate atât în țară, cât și în străinătate. La acest moment aniversar, 83 dintre lucrările sale sunt citate în străinătate în 142 de lucrări științifice (între care *Dictionary of Fungi*, IXth, Xth eds., CABI, UK, 2001, 2008) și 17 lucrări sunt citate în 64 de lucrări românești de referință, cărți și articole de specialitate. De asemenea, un număr de 7 lucrări și 2 brevete sunt citate ISI, iar majoritatea contribuțiilor sunt citate în Bazele de date internaționale consacrate.

Cea mai citată lucrare în România a fost *Fitopatologia agricolă* (1996), în 22 de alte cărți de specialitate, scrise ulterior anului 1996, urmată de monografia *Sclerotinia sclerotiorum* (1998), cu 6 citări.

Cărțile scrise au fost primite cu mare interes de comunitatea academică și recenzate în publicații de specialitate. Cea mai bine primită, din acest punct de vedere, a fost lucrarea monografică *Sclerotinia sclerotiorum*, recenzată în 8 publicații, dintre care 2 recenzii în BDI (UK) și Ungaria și 6 recenzii în reviste din România.

Ca o recunoaștere a activității științifice, 4 dintre cele 19 cărți pe care autoarea le-a scris în colaborare au fost distinse cu premii: Premiul *Tr. Săvulescu* al Academiei Române pentru anul 1988, acordat în anul 1991, lucrării *Bolile plantelor industriale. Prevenire și combatere*, Ed. Ceres, București, 1988, autori: Lucreția Dumitraș și Tatiana Șesan; Premiul *Tr. Săvulescu* al Academiei Române pentru anul 1998 acordat în anul 2000, lucrării *Putregaiul alb – Sclerotinia sclerotiorum – Prevenire și combatere*, Ed. Ceres, București, 1998, autori: Tatiana Eugenia Șesan și Aurelia Crișan, ISBN 973-40-0427-1; Premiul *M. I. Constantineanu* al Asociației de Ecosanogeneză din România, acordat în anul 1999, pentru lucrarea, în colaborare, *Limitarea populațiilor de dăunători vegetali și animalii din culturile agricole prin mijloace biologice și biotehnice în vederea protejării mediului înconjurător*, Ed. DISZ TIPO – Brașov, 1997, ISBN 973-97290-7-x; Premiul *Emanoil Teodorescu* al Academiei Române pe anul 2006, decernat în 2008, pentru cartea *Concepte actuale în taxonomia ciupercilor*, Ed. Universității Al.I. Cuza Iași (în colaborare cu C. Tănase), ISBN 973-703-156-3; ISBN (13) 978-973-703-144-0. Alte

distincții primite: Diploma pentru contractul de cercetare CEEEX 38/2005 eliberată de Universitatea București la 7 octombrie 2006; Certificate of Award, *Who's who*, Personenencyklopädien AG, Elveția, 2009.

Este membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvici, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România – secția Biologie și membru al următoarelor societăți și organizații profesionale naționale: Societatea Națională de Protecția Plantelor, Societatea Națională de Micologie, Societatea de Științe Biologice, Asociația de Ecosanogenază din România (membru fondator, 1996), Societatea de Fitosociologie din România (2005), Amicii Rozelor (2007), Asociația Grădinilor Botanice din România (2008) și internaționale: Societatea de Micologie din Republica Cehă (1998); Societatea de Fitopatologie din Polonia (1999); Organizația Internațională de Luptă Biologică (International Organization for Biological Control of Noxious Animals and Plants, Working group Biological Control of Fungal and Bacterial Plant Pathogens) (2002); Asociația Micologică Europeană (EMA = European Mycological Association) (2006). Este din anul 2006 vicepreședinte a Societății Micologice din România, fiind unul dintre membrii fondatori ai acestei asociații profesionale, la a cărei dezvoltare, a contribuit permanent de la înființare.

A fost invitată la numeroase congrese internaționale organizate în Danemarca, Olanda, Turcia, Polonia, Marea Britanie, Cehia, Grecia, Elveția, Austria, Israel, Ungaria, Franța, Spania, Taiwan, Africa de Sud, Rusia. Este referent științific la prestigioase reviste de specialitate, precum *Mycological Research* (Marea Britanie), *Phytoparasitica* (Israel), *Phytopathologia Polonica* (Polonia), *Biologíá* (Slovacia) și în comitetul editorial al unor publicații din țară (*Buletinul de Protecția Plantelor*, *Analele ICPP/ICDPP București*, *Plant Research Development*), colaborator la *Sănătatea plantelor* ș.a., dar și din străinătate, cum este revista de profil *Phytopathologia Polonica* (Polonia). A fost cooptată în comitetul de organizare și științific al unor manifestări științifice de Micologie și Fitopatologie în România și Polonia.

Cum arta de a păstra în imagini tot ce ne înconjoară este una din pasiunile doamnei profesor univ. dr. Tatiana Eugenia ȘESAN, a știut cu talent și răbdare să valorifice acest aspect, materializându-l, după anul 2001, în expoziții de fotografie artistică (*Curcubeul florilor*; *Taina florilor*; *Anotimpuri*; *Plantele – știință și metaforă*; *Prin ochiul magic al naturii*) și expoziții de fotografie micologică (*Ciupercile între viclenie și adevăr I și II*; *Un univers insolit – ciupercile*; *Ciuperci lignicole*).

Cea de-a 65-a aniversare reprezintă un moment special din viața doamnei profesor univ. dr. Tatiana Eugenia ȘESAN, dar și a întregii comunități academice, care îi urează mulți ani fericiți cu sănătate și frumoase împliniri !

LISTA SELECTIVĂ DE LUCRĂRI REPREZENTATIVE

I. CĂRȚI

1. **Șesan Tatiana**, 1986, *Ciuperci cu importanță practică în combaterea biologică a micozelor plantelor. Trichoderma viride Pers. ex S. F. Gray [Fungi with practical importance in biological control of plant mycoses. Trichoderma viride Pers. ex S. F. Gray]*, Red. Prop. Tehn. Agr., București, 67 pp., 15 pl.
2. Baicu T., **Șesan Tatiana Eugenia**, 1996, *Fitopatologie agricolă [Agricultural Plant Pathology]*, ISBN 973-40-0372-0, Ed. Ceres, București, 316 p., 100 fig.
3. **Șesan Tatiana Eugenia**, Crișan Aurelia, 1998, *Putregaiul alb al plantelor de cultură (Sclerotinia sclerotiorum). Prevenire și combatere [White rot of cropped plants. (Sclerotinia sclerotiorum). Prevention and control]*, Ed. Ceres, București, ISBN 973-40-0427-1, 288 pp., 29 fig., 20 pl.

4. **Şesan Tatiana Eugenia**, 2003, *Sustainable management of gray mold (Botrytis spp.) of horticultural crops*, în H. G. Huang & S. N. Acharya (Editors), *Advances in Plant Diseases Management*, Research Signpost, 37/661 (2), Fort P.O., Trivandrum-695 023, Kerala, India, ISBN: 81-7736-191-0, pp. 121-15.2
5. Tănase C., **Şesan Tatiana Eugenia**, 2006, *Conceptele actuale de taxonomie a ciupercilor [Actual concepts in the fungal taxonomy]*, Ed. Universităţii Al. I. Cuza Iaşi, 510 pp., ISBN 973-703-156-3; ISBN (13) 978-973-703-144-0.
6. **Şesan Tatiana Eugenia**, Tănase C., 2007, *Ciuperci anamorfe fitopatogene [Anamorph phytopathogenic fungi]*, Ed. Univ. Bucureşti, 265 pp., ISBN 978-973-737-360-1.
7. **Şesan Tatiana Eugenia**, Tănase C., 2009, *Fungi cu importanţă în agricultură, medicină şi patrimoniu [Fungi with importance in agriculture, medicine and patrimony]*, Ed. Univ. Bucureşti, 305 pp., ISBN 978-973-737-677-0.

II. LUCRĂRI PUBLICATE ÎN REVISTE ROMÂNEŞTI

8. **Şesan Tatiana**, Iliescu H., Csép N., Craiciu Mihaela, Ivancea Valeria, 1986, *Mijloace biologice de prevenire şi combatere a unor micoze la floarea soarelui şi bumbac [Biological means of prevention and control of sunflower and cotton mycoses]*, *Probl. Prot. Plant.*, **XIV** (3): 183-198.
9. **Şesan Tatiana**, Crişan Aurelia, 1988, *Cercetări de biologie asupra ciupercii Coniothyrium minitans Campbell - specie hiperparazită nou semnalată în România [Researches on the biology of C. minitans Campbell – fungal hyperparasitic species newly recorded in Romania]*, *St. şi Cerc. Biol., Biol. Veget.*, **40** (2): 71-77.
10. **Şesan Tatiana**, Baicu T., 1993, *New aspects of the biology of the hyperparasitic fungus Coniothyrium minitans Campbell*, *Rev. Roum. Biol., Biol. Végét.*, **38** (1): 131-138.
11. **Şesan Tatiana Eugenia**, Tăut I., 1998, *Micoflora din seminţele şi plantulele de conifere [Mycobiota from the conifer seeds and seedlings]*, *Revista Pădurilor*, anul **113**(1): 7-16 + coperta 2-3.
12. **Şesan Tatiana Eugenia**, 2005, *Coniothyrium minitans – biocontrol agent against sclerotium-forming plant pathogens*, *Contribuţii Botanice*, **XL**: 267-279.
13. **Şesan Tatiana Eugenia**, Köhl J., Molhoeck Wilma M.L., 2008, *Ulocladium atrum Preuss – biological control agent of grey mould (Botrytis cinerea Pers.) of cropped plants*, *Analele Şt. ale Universităţii "Al. I. Cuza" Iaşi (serie nouă)*, **LIV** (1): 78-91.

III. LUCRĂRI PUBLICATE ÎN REVISTE DIN STRĂINĂTATE

14. **Şesan Tatiana**, Podosu Aurelia, 1993, *Investigations on prevention of grapevine grey mould (Botrytis cinerea Pers.) in Romania by using the fungus Trichoderma viride Pers. ex S. F. Gray*, *IOBC/SROP Bulletin*, **16** (11): 238-241.
15. **Şesan Tatiana**, Csép N., 1995, *Investigations on Coniothyrium minitans and Trichoderma spp. to control diseases of industrial crops caused by Sclerotinia sclerotiorum*, *IOBC wprs Bulletin*, **18** (3): 26-33.
16. Ciurdărescu Mirela, **Şesan Tatiana Eugenia**, Oltean Elena, 1997, *Electrophoretic analysis of some Trichoderma viride isolates and mutants*, *Molecular Approaches in Biological Control*, Delémont (Elveţia), 15-18 septembrie 1997; *IOBC wprs Bulletin*, **21**(9): 189-194.
17. **Şesan Tatiana Eugenia**, Oprea Maria, Podosu Cristescu Aurelia, Tică C., Oancea F., 1999, *Biocontrol of Botrytis cinerea of grapevine with Trichoderma spp. and Saccharomyces chevalieri*, *Bulletin of Polish Academy of Sciences, Biological Sciences*, vol. **47**(2-4), 197-205.

18. **Şesan Tatiana Eugenia**, Oprea Maria, 1999, *Influence of antagonistic micromyceta from phyllosphere on the main pathogens of apricot-trees*, *Acta Horticulturae (ISHS)*, **488**: 705-709.
19. **Şesan Tatiana Eugenia**, 2002, *In vitro biological action of pesticides on Trichoderma viride*, *IOBC wprs Bulletin*, **25**(10): 415-418.
20. **Şesan Tatiana Eugenia**, Constantinescu Florica, Andrei Ana Maria, Kupferberg Simona, Dinu Sorina, 2002, *In vitro relationships between microorganisms used as biocontrol agents*, *IOBC wprs Bulletin*, **25**(1): 345-348
21. **Şesan Tatiana Eugenia**, Oancea F., Petrescu Andreea, Constantinescu Florica, Dinu Sorina, 2005, *Efficacy of complex bioproducts from Pleurotus waste substratum with nourishing and protective activity to ecological crops*, *Phytopathologia Polonica*, **38**: 45-50.
22. **Şesan Tatiana Eugenia**, 2006, *Integrated control of strawberry diseases*, *Phytopathologia Polonica*, **39**: 133-148.
23. Tabuc Cristina, Marin Daniela, Guerre P., **Şesan Tatiana** & Bailly J.D., 2009, *Mold and mycotoxins content of cereals in Southeastern Romania*, *Journal of Food Protection*, **72**(3): 662-665.

IV. INVENȚII OMOLOGATE

24. Baicu T., **Şesan Tatiana**, Oancea F., 1998, *Compoziții microbiologice pentru tratarea semințelor pe bază de Trichoderma sp.* [*Microbiological compositions for the seed treatments based on Trichoderma sp.*], brevet de invenție nr. 113.103 din 31. 03. 1998.
25. Oancea F., **Şesan Tatiana**, Constantinescu Florica, Dinu Sorina, Petrescu Andreea, 2009, *Compoziție pentru creșterea și dezvoltarea plantelor* [*Composition for the plant growth and development*], brevet de invenție nr. 122588 din 30.09.2009.

Cătălin TĂNASE